

Skaistums, kas neprasa upurus: kā gudri izvēlēties meistarū skaistumkopšanas procedūrām

“Skaistums prasa upurus” – tēlainais teiciens no tautas apcirķņiem kļūst visai burtiski lasāms, kad runa ir par nekvalitatīviem vai nehiģiēniskiem skaistumkopšanas, sevišķi invazīvās skaistumkopšanas, pakalpojumiem. Herpes vīruss, B un C hepatīts, bakteriālās vai sēnīšu infekcijas ir tikai daļa problēmu, kuras var nākties risināt, izvēloties skaistumkopšanu par zemu cenu “mājas apstākļos”. Lai izglītotu skaistumkopšanas pakalpojumu saņēmējus un sniedzējus par drošu skaistumkopšanas pakalpojumu nozīmi, Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) turpina pērn uzsāktu kampaņu “Uzticies pārbaudot!” Drošs pakalpojums nenozīmē tikai higiēnas ievērošanu – tās ir arī zināšanas un atbildība par paveikto darbu, ir pārliecinātas Latvijas Kosmētiķu un kosmetologu asociācijas prezidente Renāte Reinsone un Latvijas Skaistumkopšanas speciālistu asociācijas prezidente Sabīne Ulberte.

Neformālās izglītības kursi nepadara par kosmetologu

Pat tik šķietami nevainīga procedūra kā sejas masāža, kas veikta nehiģiēniskos apstākļos, rezultātā var sagādāt nepatīkamus pārsteigumus. Tomēr sevišķi liels inficēšanās vai dažādu neatgriezenisku veselības problēmu risks pastāv, nekritiski izvēloties invazīvās skaistumkopšanas – tetovēšanas, pīrsinga, mikropigmentācijas, kosmētisko injekciju – pakalpojumu sniedzējus. Pērn teju katrs desmitais Latvijas iedzīvotājs regulāri izmantojis iespēju saņemt invazīvās skaistumkopšanas pakalpojumus “mājas apstākļos”, liecina SPKC veiktā aptauja. Būtiskākais kritērijs nereti ir pakalpojuma cena.

Tomēr drošs pakalpojums – tā nav tikai higiēnas ievērošana, kvalitatīvi instrumenti un materiāli vai atbilstoši aprīkotas telpas, ko varbūt, ļoti pacenšoties, varētu nodrošināt arī mājas apstākļos; tā ir arī profesionalitāte, zināšanas un spēja uzņemties atbildību par savu darbu, formulē Latvijas Kosmētiķu un kosmetologu asociācijas prezidente un praktizējoša kosmetoloģe Renāte Reinsone.

“Man kā asociācijas prezidentei ir svarīgi, lai klienti saņemtu kvalitatīvus un drošus skaistumkopšanas pakalpojumus. Diemžēl skaistumkopšanas tirgū līdzās ārstniecības personām, kosmētiķiem un skaistumkopšanas speciālistiem, kuri godprātīgi un atbildīgi veic savu darbu, rosās arī visai apšaubāmi darboņi, kas mēdz sevi dēvēt par profesionāļiem. Mūsdienās ir brīvi pieejami dažādi neformālās izglītības kursi, arī skaistumkopšanas jomā, taču tas ir pašizglītošanās pasākums, kas nepadara klausītāju par “estētistu” vai “kosmetologu”. Šādi “kursu speciālisti” maldina klientus par pakalpojuma sniegšanas tiesiskumu, apdraud sabiedrības veselību un grauj profesijas prestižu,” norāda Renāte Reinsone.

Lai klients atgrieztos vēl un vēl

Latvijas Skaistumkopšanas speciālistu asociācijas prezidente un praktizējoša kosmetoloģe Sabīne Ulberte uzskata, ka jebkuram cilvēkam ir tiesības jebkuru pakalpojumu saņemt kvalitatīvi. Skaistumkopšana, īpaši invazīvā, ir saistīta ar iejaukšanos cilvēka ķermenī, un ikvienam klientam ir tiesības iznākt no procedūru kabineta tikpat veselam, kā tajā iegājis.

“Pārstāvēt nozari, protams, mani satrauc jebkurš gadījums, kad klients saskaras ar nekvalitatīvu skaistumkopšanas pakalpojumu, jo tas met ēnu uz visiem jomas speciālistiem. Cilvēku jau neinteresē, kurš vainīgs, pat tad, ja pats ir aizgājis, kur lētāk. Raksturīgi ir problēmu vispārināt un attiecināt uz nozari kopumā. Savukārt raugoties no praktizējoša kosmetologa skatupunkta, es gribu strādāt ilgi un sadarboties ar klientu ilgtermiņā. Mans darbs ir mana kvalitātes zīme, un es gribu, lai klients pie manis atgriežas,” ir pārliecināta Sabīne Ulberte.

Ar ultravioletajiem stariem vien nepietiek

Speciālistes norāda – ir gana daudz faktoru, ko klients var novērtēt, ieejot pa salona durvīm. Tomēr pats galvenais ir intuīcija. Ne vienmēr iespējams uzreiz noteikt, vai konkrētajā salonā ar kaut ko var inficēties. Protams, ir vizuāli jānovērtē telpu tīrība, speciālista izskats un apģērbs. Jau laikus var ievākt informāciju par salonu: kādas ir citu klientu atsauksmes, vai pakalpojuma sniedzējs ir reģistrējis saimniecisko darbību, paziņojis par savu darbību Veselības inspekcijai un ir atrodams skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzēju sarakstā. Tāpat nevajadzētu kautrēties lūgt meistaram uzrādīt izglītības dokumentu vai ārstniecības personas sertifikātu, kas norāda uz profesionalitāti un drošību.

Sabīne Ulberte atgādina, ka Covid-19 apstākļos atbildīgam meistaram jāstrādā maskā, jo kontakts ar klienta seju ir ļoti tuvs, turklāt tai jābūt medicīniskajai, nevis dekoratīvai maskai. Viņa arī norāda uz izplatītu kļūdu daudzkreiz lietojamo instrumentu dezinficēšanā: “Katram daudzkreiz lietojamam instrumentam ir sava sterilizācijas metode – kam autoklāvs, kam dezinfekcijas šķidrums, kur uz noteiktu laiku jāiemērc piederumu uzgaļi. Tāpat jābūt atsevišķam traukam sterilajiem un nesterilajiem instrumentiem. Taču noteikti gribu uzsvērt: zilā lampa – tā nav sterilizācija! Tas būtu jāzina ikvienam

klientam, izvērtējot pakalpojuma drošību. Ultravioleto staru traukā var uzglabāt jau dezinficētus instrumentus, bet tā nav pietiekami efektīva dezinfekcijas metode!”

Neveiksmēs ne vienmēr vainojams meistars

Nereti pakalpojuma sniedzēja izvēlē vienīgais kritērijs ir zemākā cena, nevis pakalpojuma kvalitāte un drošība. Tas, protams, ir arī godīgas konkurences jautājums, atgādina Renāte Reinsone, tomēr daudz satraucošāki ir riski, kam, izvēloties zemāko cenu, nevis kvalitāti, sevi pakļauj pakalpojumu saņēmēji. Līdz ar herpes vīrusu, B un C hepatītu, tādām bakteriālām infekcijām kā streptokoks un stafilokoks, sēnīšu infekcijām vai parazītu invāziju nedroši un nekvalitatīvi sniegti skaistumkopšanas pakalpojumi var radīt arī citas problēmas. Neprofesionāla un nehigiēniska skaistumkopšana var beigties ar rētām, trejzaru nerva iekaisumu, nosprostotiem asinsvadiem un ādas nekrozi, un pat aklumu, ko var izraisīt nepareizi veiktas kosmētiskās injekcijas. Tāpat nevar izslēgt alerģijas vai hiperjutīgumu pret tādām filleru pildvielām kā kolagēns, hialuronskābe vai Poli-L pienskābe. Laikus reaģēt uz šādām problēmām var tikai īpaši apmācīts speciālists, kura rīcībā ir nepieciešamie preparāti.

Sabīnei Ulbertei savā praksē ir nācies saskarties gan ar sejas noslīdējumiem, kad klients “pa lēto” ir veicis dārgās procedūras – filleru vai botoksa injekcijas, gan šķidrā slāpekļa apdegumiem pēc neprofesionālas ķerpu un papildomu likvidēšanas. “Aizstāvēt kolēģus, gan jāsaka, ka nereti vainīgi ir arī paši klienti, kuri neievēro atbilstošu ādas kopšanu pēc procedūras, piemēram, dodas sauļoties uzreiz pēc pīlinga procedūrām. Tur nu tiešām pat vislabāko meistarū nevar vainot. Cits jautājums – ja meistars klientam nav pastāstījis, kā jāīstojas pēc procedūras veikšanas,” saka Sabīne Ulberte.

Viņai piekrīt arī Renāte Reinsone: “Klienti ir dažādi, ne visi izturas vienlīdz atbildīgi. Viena no biežākajām kļūdām, ko klienti pēc procedūrām pieļauj, ir neatbilstoša ādas kopšana mājās. Tieši no tā, cik rūpīgi āda tiks kopta mājās, ievērojot speciālista sniegtās rekomendācijas, būs atkarīgs rezultāts un tiks samazināts vai novērsts komplikāciju risks. Šajā ziņā gan grēko arī speciālisti, kuri nepietiekami informē klientus par konkrētās procedūras riskiem un veidiem, kā no komplikācijām izvairīties.”

Cilvēkam ir vajadzīgi pieskārieni

Sabīne Ulberte stāsta, ka viena no populārākajām sejas kopšanas procedūrām jebkurā vecuma grupā ir sejas tīrīšana; sevišķi aktuāla tā ir jauniešiem, kam jāārstē dažādas ādas problēmas. Vasarā, pludmales sezonā īpaši pieprasīta ir ķermeņa vakuummasaža un vaksācija; mazām meitenēm viena no populārākajām procedūrām ir ausu caurduršana. Tāpēc invazīvās procedūras, piemēram, pīrsings, nebūt neattiecas tikai uz pieaugušajiem. Ja pieaugušais pats ir atbildīgs par savām izvēlēm, tad bērni gan ir atkarīgi no vecāku atbildības, izraugoties skaistumkopšanas pakalpojuma sniedzēju.

Renāte Reinsone stāsta: “Manā klientu lokā ir ļoti plašs vecuma diapazons – no pusaudžiem, kurus atved mammas, un jaunām sievietēm, kas savlaicīgi rūpējas par uzturošu ādas kopšanu, līdz kundzēm brieduma gados, kurām šie rituāli ir neatņemama dzīves sastāvdaļa. Covid-19 pandēmija ir ieviesusi korekcijas mūsu ikdienā, tomēr viennozīmīgi varu apgalvot, ka mūsu profesija nav izmirstošo profesiju sarakstā. Cilvēks ir sociāla būtne, kam nepieciešama gan verbāla, gan neverbāla komunikācija; gan socializēšanās, gan pieskārieni. Pats galvenais, lai paši klienti izglītotos, zinātu savas tiesības un nekautrētos uzdot jautājumus par kosmētikas līdzekļiem un to aktīvajām vielām, procedūras gaitu, invazīvajām procedūrām un iespējamajiem riskiem. Cilvēki Latvijā vienmēr ir veltījuši uzmanību higiēnai, estētikai un veselības saglabāšanai. Mūsu visu kopīgā atbildība ir šo tradīciju turpināt, saglabājot gan skaistumu, gan veselību.”

Vairāk informācijas par kampaņu “Uzticies pārbaudot!": <https://www.spkc.gov.lv/lv/uzticies-parbaudot>

Papildu informācija:

Ilze Arāja,
Komunikācijas nodaļas vadītāja,
Slimību profilakses un kontroles centrs
tālr. 67387667;29487552
prese@spkc.gov.lv